

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.597/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Nikházy és Társa Ügyvédi Iroda (Miskolc, Dózsa György u. 7., ügyintéző: Dr. Nikházy László ügyvéd) által képviselt felperes neve címe) lakos felperesnek, a Kabai Ügyvédi Iroda (Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15.III/306., ügyintéző: Dr. Kabai Zoltán ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve címe lakos I. rendű, a Dr. Konczné dr. Pásztor-Turák Kinga ügyvéd (Miskolc, Katowice u. 35. fsz. 1.) által képviselt II.rendű alperes neve (címe.) II. rendű alperes ellen - amely perbe az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott a Kristonné dr. Dusza Gabriella ügyvéd (Miskolc, Avasalja u. 65.) által képviselt Beavatkozó neve. (székhelye.) - kártérítés iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23. P. 20.726/2008/43. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 12.000 (Tizenkettőezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 72.000 (Hetvenkettőezer) forint fellebbezési eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 145.400 (Egyszáznegyvenötezer-négyszáz) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2004. október 8-án hajnali 5 óra 45 perckor az I. rendű alperes az általa hajtott és tulajdonát képező lovas szekérrel a 3. számú főútvonalon közlekedett, annak ellenére, hogy az érintett útszakaszon „állati erővel vont járművel behajtani tilos” jelzőtábla van kihelyezve. A járművet nem megfelelően szerelte fel a 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 117. § (1) bekezdésében felsorolt, fényt adó és a jármű észlelhetőségét elősegítő eszközökkel.

Emiatt **ML** a lovas szekeret csak féktávolságon belül észlelte, és az általa 70 km/h sebességgel vezetett, munkáltatója tulajdonát képező ... forgalmi rendszámú Ford-Transit CL típusú mikrobusszal a lovas fogatnak ütközött. A mikrobusz a II. rendű alperesnél rendelkezett gépjármű felelősségbiztosítással. **ML** a navigációs szűrületben a vészhelyzet észlelésének pillanatában vészfékezést alkalmazott, azonban az ütközést elkerülni már nem tudta.

A lovas szekéren az I. rendű alperes és **KL** - a felperes házastársa - tartózkodott. Az ütközést követően mindketten leestek a szekérről, s **KL** olyan sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen elhunyt.

A **M-i** Városi Bíróság 20. B. 1647/2005/16. számú ítéletével I.rendű alperes neve bűnösségét halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította, s vele szemben büntetést szabott ki. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy arra az útszakaszra, ahol a baleset történt, lovas szekérrel nem lehetett volna behajtani, s megállapította, hogy a lovas fogat nem volt megfelelően kivilágítva, s ezzel a terhelt megszegte a KRESZ 14. § (2) bekezdésében, illetve 44. § (1) bekezdésében írt szabályokat, valamint a 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 117. § (1) bekezdése a) és d) pontjában foglaltakat.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által foganatosított bizonyítást kiegészítette, az elsőfokú bíróság ítéletét a bünyügyi költség tekintetében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. A határozata indokolásában kifejtette, hogy a terhelt és védője fellebbezésében írtakra tekintettel vizsgálandó volt, hogy I.rendű alperes neve a lovas fogattal a kérdéses útszakaszon közlekedhetett-e, másrészt, hogy a jármű kivilágításának hiányosságai milyen szerepet játszottak az észlelhetőségben és a baleset bekövetkezésében. A KRESZ vonatkozó rendelkezéseit értelmezve hangsúlyozta, hogy az adott főúton semmilyen körülmények között nem közlekedhetett állati erővel vont jármű. Rámutatott, hogy ha az I. rendű alperes lovasfogata az előírások szerint lett volna kivilágítva, az előírások szerint felhelyezett, hátrafelé világító vörös fényű lámpa - mint elsődleges fényforrás - segítségével a jármű már 150 m távolságról is észlelhető lett volna, míg a másodlagos fényforrásként megfelelő magasságban elhelyezett prizmák körülbelül 70 méterről lettek volna felismerhetők. Kétséget kizáróan megállapította, hogy a nem megfelelő kivilágítottság elsődleges szerepet játszott a lovaskocsi késői érzékelésében, emiatt a baleset bekövetkezésében.

A baleset bekövetkezésének időpontjában a felperes 62 éves volt. Házastársa halálával okozati összefüggésben 2004. október 8-tól kezdődően elhúzódó gyászreakcióban megmutatkozó hátrány érte, amely lelki egészségkárosodásként értékelhető. Férje halála miatt, azzal okozati összefüggésben a házasságban, családban éléshez való és a lelki egészséghöz való személyiségi joga sérült.

KL eltemettetésének költsége 355.925 Ft, az eltemettetett ruhaköltsége 27.500 Ft, ruházatában a baleset bekövetkezésekor keletkezett károsodás 10.000 Ft, a halotti tor költsége 30.000 Ft volt.

Néhai **KL** halála után a lefolytatott hagyatéki eljárásban 24.500 Ft közjegyzői díj, 46.500 Ft örökösödési illeték és 4.000 Ft tulajdoni lap költség merült fel.

A felperes módosított keresetében 434.925 Ft vagyoni és 5.000.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az alpereseket. A tőkeösszeg után 2004. október 8-tól járó kamatokat igényelt. Keresetének jogalapját az I. rendű alperessel szemben a Ptk. 351. § (1), és 339. § (1) bekezdésében, a II. rendű alperessel szemben a Ptk. 345. § (1), és másodlagosan a Ptk. 339. § (1) bekezdésében jelölte meg.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a baleset bekövetkezésében vétkesség nem terheli. Álláspontja szerint a polgári perben eljáró bíróságot a büntetőbíróság jogszabály értelmezése nem köti, márpedig a büntetőbíróság tévesen állapította meg, hogy azon az úton, melyen a baleset bekövetkezett, lovas kocsival nem lehetett közlekedni. Arra hivatkozott, hogy az úttesten haladó lovas kocsi világítóeszközzel el volt látva, s észlelése már 130 méterről biztosított volt, a prizmák pedig 45 méterről kezdtek jól láthatóvá válni. Így a lovas kocsi, mint jármű észlelése megfelelő távolságból megtörténhetett, emiatt nincs közvetlen okozati összefüggés a fogat kivilágítása tekintetében megállapítható szabályszegés és a baleset között. A balesetet a tehergépkocsi vezetőjének figyelmetlensége idézte elő, így kártérítési felelősség kizárólag a II. rendű alperest terheli. Hivatkozott arra is, hogy a felperesnek felróható, hogy **ML** büntetőjogi felelősségének megállapítása érdekében - vele szemben a büntetőeljárást az ügyészség szüntette meg nyomozati szakban - pótmagánvádas eljárást nem kezdeményezett. A jogalap vitatása mellett a temetéssel kapcsolatos vagyoni kár összegét összegszerűségében elismerte, a hagyatéki eljárással kapcsolatos igényt alaptalannak vélte. A nem vagyoni kár összegeként 1.250.000 Ft-ot tartott arányban állónak a felperest ért sérelemmel.

Az I. rendű alperes pernyertessége érdekében a perbe beavatkozó biztosító az I. rendű alperessel azonos indokolással a kereset elutasítását kérte.

A II. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a veszélyes üzemi felelősségre alapított kereset elévült. A felperes jogi képviselője ugyanis csak 2007. október 16-án, a 3 éves elévülési időn túl szólította fel őt a vagyoni és a nem vagyoni károk megfizetésére. A Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított követeléssel kapcsolatban pedig állította, hogy **ML** a baleset bekövetkezésében vétkesség nem terheli, felróható magatartást nem tanúsított.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.423.425 Ft-ot, ennek 2004. október 8-tól a kifizetésig járó kamatát és 144.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította.

Kötelezte az I. rendű alperest, hogy az államnak térítsen meg 145.400 Ft kereseti illetéket és 33.100 Ft szakértői költséget. Mentésítette a felperest 180.700 Ft eljárási illeték és 40.550 Ft szakértői költség viselése alól, s megállapította, hogy e költségeket az állam viseli.

A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, s kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 216.000 Ft perköltséget.

Kimondta, hogy a beavatkozó költségeit maga viseli.

A keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasító döntés indokolása körében kifejtette, hogy a felperes által érvényesített vagyoni és nem vagyoni károk tekintetében a károsodás - szemben a felperes érvelésével - a baleset bekövetkezésének időpontjában keletkezett, s ekkor kezdődött az elévülési idő is. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárás nem képezett preiudiciális, előzetesen eldöntendő kérdést a felperes igényének II. rendű alperessel szembeni érvényesíthetősége szempontjából, ezért - ugyancsak a felperes érvelésével szemben - a büntetőeljárás végéig nem nyugodott az elévülés, amely a Ptk. 345. § (1) bekezdésére alapított követelések tekintetében bekövetkezett, s ezért ez az igény bírósági úton nem érvényesíthető.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított kereset kapcsán kiemelte, hogy a peres eljárás anyagává tett büntetőeljárásban adott műszaki szakértői vélemény szerint **ML** a vészhelyzet észlelésének pillanatában vészfékezést alkalmazott, ennek ellenére az ütközést már nem tudta elkerülni. A mikrobusz vezetője úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a baleset nem neki felróható okból következett be. A kártérítési felelősség alól ezzel kimentettnek tekintendő, így a kereset a II. rendű alperessel szemben a másodlagos jogcímen is alaptalan.

Az I. rendű alperessel szembeni keresetet részben találta alaposnak.

Az I. rendű alperes védekezését nem fogadta el.

Hangsúlyozta, hogy a büntetőbíróság jogerősen megállapította, hogy az I. rendű alperes bűnös, halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Mindkét fokú büntetőbíróság megállapította azt is, hogy arra az útszakaszra, ahol a baleset történt, lovas szekérrel nem lehetett volna behajtani, s a lovas fogat nem megfelelő kivilágítása elsődleges oka a baleset bekövetkezésének.

Rámutatott, hogy a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében, ha a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

A bírói gyakorlat szerint a büntető ítéletnek nemcsak a rendelkező részét, hanem a bűnösséget megállapító tényállását sem lehet polgári perben vitássá tenni, hiszen eltérő, vagy ellentétes ténymegállapítás a bűnösség kérdésére is kihatna. (BH. 1996. évi 155. jogeset.) Egy másik eseti döntésben (BH. 1996. évi 255. jogeset) a Legfelsőbb Bíróság hangsúlyozta, hogy a polgári bíróság nem vitathatja a bűncselekmény elkövetését és az ezt megalapozó tényeket.

Mindezekre figyelemmel kiemelte, hogy a perbeli esetben a jogerős büntetőbíróági ítéletre figyelemmel nem térhet el a megyei bíróság a bűnösséget megalapozó ténymegállapításoktól, attól, hogy az I. rendű alperes olyan útszakaszon közlekedett lovas szekérrel, ahová nem lehetett volna behajtani, s attól sem, hogy a baleset a lovas kocsi nem megfelelő kivilágítottságával okozati összefüggésben következett be.

Aláhúzta, hogy ha a polgári bíróság el is térhetne a jogerős büntetőítélet bűnösséget megalapozó ténymegállapításaitól, a büntetőeljárásban beszerzett szakértői vélemény és az eljárás egyéb adatai alapján sem állapíthatna meg a büntetőítélettel eltérő tényállást.

Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes a kártérítési felelősség alól nem tudta kimenteni magát. Az adott helyzetben általában elvárható magatartás ugyanis a lovas kocsi 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 117. § (1) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelő kivilágítása lett volna, ám az I. rendű alperes a rendelet szabályainak megszegésével mulasztást követett el, ezen mulasztás és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés is fennáll, a mulasztás, a kár bekövetkezésének releváns oka volt. A lovas szekér nem megfelelő kivilágítása, a jogellenes károkozó magatartás, az okozati összefüggés és a felróhatóság megállapíthatóságát is megalapozza.

Megemlítette, hogy az I. rendű alperesre nézve azt a legkedvezőbb esetet figyelembe véve, hogy a II. rendű alperes biztosította is felelős lenne a balesetért, akkor is a Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti közös károkozás lenne megállapítható, mely esetben a károkozók egyetemlegesen felelnének, így az I. rendű alperessel szemben a teljes kárigény érvényesíthető lenne.

Mindezekre figyelemmel megállapította az I. rendű alperessel szembeni kereset jogalapjának fennálltát.

A nem vagyoni kárigény tekintetében a beszerzett szakértői vélemények, illetve tanúvallomás alapján megállapította, hogy a felperesnek a balesettel okozati összefüggésben sérült egyrészt az Alkotmány 15. §-ában deklarált családi léthez való személyiségi joga, másrészt az Alkotmány 70/B § és a Ptk. 76. §-ban rögzített lelki egészséghez való joga. Rámutatott, hogy ha a károkozás következtében a károsult elveszti hozzátartozóját, s ezen felül emiatt saját egészségi állapota is megromlik, a nem vagyoni kártérítés mértékét e két sérelem együttes súlyának figyelembe vételével kell megállapítani (BDT. 2005., 169. jogeset), s mérlegelni kell a károsult életkorát is. (BDT. 2006. évi 3. jogeset.) Mindezek alapján a felperest ért hátrányok kompenzálására 2.000.000 Ft nem vagyoni kárpótlást talált szükségesnek, egyben elégségesnek is.

A vagyoni kár tekintetében - az I. rendű alperes elismerésére is figyelemmel - alaposnak találta a néhai **KL** eltemetetésével kapcsolatos, összesen 423.425 Ft-os igényt, ám a hagyatéki eljárás során felmerült kiadások körében a keresetet alaptalannak ítélte, azt elutasította.

Álláspontja szerint a felperest ért valamennyi károsodás 2004. október 8-án következett be, ezért ezen időponttól kezdődően illeti meg a felperest a Ptk. 360. § (1)-(2) bekezdése alapján kamat a megítélt tőkeösszeg után.

Az I. rendű alperes és a felperes viszonyában a Pp. 81. § (2) bekezdésében írt rendelkezést alkalmazva a marasztalásával arányos perköltség megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest, mert a felperes kártérítési igényét nem tekintette nyilvánvalóan túlzottnak, s a nem vagyoni kár mértékének meghatározása a bíróság mérlegelésétől függött. A II. rendű alperessel szembeni követelés kapcsán pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség fizetésére.

Ugyanezen elvek alapján rendelkezett az illeték és az állam által előlegezett költség viseléséről.

Az ítélettel szemben az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a kereset I. rendű alperessel szembeni elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Megismételte az elsőfokú eljárás során is többször előadott álláspontját, hangsúlyozva, hogy a baleset bekövetkezésével a lovas kocsi kivilágításának módja nem állt okozati összefüggésben, a baleset kizárólag **ML** figyelmetlenségével volt összekapcsolható. Vitatta, hogy a balesettel érintett útszakaszon lovasfogattal ne lehetne közlekedni. Részletesen levezette, hogy a büntetőeljárásnak **ML** nem volt terheltje, ezért a büntetőbíróság vele szemben tényállást sem állapíthatott meg, így a mikrobusz sofőrje cselekvőségével kapcsolatban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, illetve érvelése szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a II. rendű alperes kártérítési felelősségét meg lehet állapítani.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

Az ítélet tábla erre irányuló fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet a II. rendű alperessel szemben teljesen, az I. rendű alperessel szemben részben elutasító rendelkezését a Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel.

A fellebbezést nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helytállóak az abból levont jogi következtetései és döntése is, annak indokolása a jogszabályhelyekre, az irányadó bírói gyakorlatra való utalással együtt pontos és kimerítő, ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. §-ának (3) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

Csupán a fellebbezésben írtakra tekintettel hangsúlyozza, hogy a **M-i** Városi Bíróság, mint elsőfokú és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú büntetőbíróság az I. rendű alperest bűnösnek találta halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében, melyet azáltal valósított meg, hogy megszegte a KRESZ 14. § (2) bekezdésében, illetőleg 44. § (1) bekezdésében foglalt szabályt, amikor lovas szekerével olyan főútvonalon haladt, amelyen semmilyen körülmények között nem közlekedhetett volna, illetve a 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 117. § (1) bekezdés a) és d) pontjában írt szabályokat, amikor fogatát nem az ott írt módon világította meg. E szabályok megszegése közvetlen ok-okozati összefüggésben állt a bekövetkezett balesettel.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 4. § (2) bekezdése értelmében a polgári ügyben eljáró bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, s a büntetőbíróság ítélete vitathatóságának kizártsága nemcsak a büntetőítélet rendelkező részét, hanem a terhelt terhére megállapított bűncselekmény megvalósítását megalapozó tényállást is jelenti. Ebből következően pedig a polgári ügyben eljáró bíróság a jelen esetben nem állapíthatja meg, hogy az I. rendű alperes lovas fogatával közlekedhetett volna a 3. számú főúton, illetve a szekér az I. rendű alperes által sem vitatott módon nem megfelelően történt kivilágítása ne lett volna a bekövetkezett balesettel elsődleges ok-okozati összefüggésben.

Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bírósággal a tekintetben is, hogy e szabályszegések nemcsak az I. rendű alperes, mint terhelt terhére megállapított bűncselekmény, hanem egyben a polgári perben vizsgálendő kártérítési felelőssége megállapítását is megalapozták.

Az alperesek a Pp. 51. § b) pontja szerinti egyszerű pertársaságot alkotnak. A Pp. 53. § (1) bekezdése értelmében az 51. § b) vagy c) pontja alá eső pertársaság esetében egyik pertárs cselekménye vagy mulasztása sem szolgálhat a többi pertárs előnyére vagy hátrányára. Erre tekintettel nincs helye olyan fellebbezési kérelem előterjesztésének az I. rendű alperes részéről, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg a II. rendű alperes kártérítési felelősségét. A felperesnek a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét elutasító ítéleti rendelkezést sem a felperes, sem a II. rendű alperes fellebbezéssel nem vitatatta, ezért a megyei bíróság határozata e tekintetben jogerőre emelkedett.

A fellebbezés eredménytelen volt, ezért az I. rendű alperes köteles a felperes részére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján fellebbezési eljárási költség megtérítésére. E címen az ítéletábra a felperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Az ügy tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. számú rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az állam javára megtéríteni.

Az ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2009. november hó 17.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő